

розраховуються автоматично. Розрахунки з контрагентами можна вести за договором в цілому або з вказівкою конкретних документів розрахунків. Спосіб ведення розрахунків визначається окремо для кожного договору.

При впровадженні автоматизованої форми обліку перед підприємствами постає проблема вибору програмного забезпечення, яке задовольняло б всі потреби при веденні обліку. Не всі підприємства можуть виділити кошти на закупівлю комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, а потім виділити кошти на навчання персоналу, забезпечувати постійну технічну підтримку техніки. Але все ж таки в сучасному світі, де стрімко розвиваються технології, кожному підприємству потрібно впроваджувати програми, що полегшують ведення бухгалтерського обліку на всіх ланках, в тому числі розрахунків з постачальниками та підрядниками.

ФОРМИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ

***ПОЛЕГЕНЬКА Ю.О.,* МАГІСТР,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

У процесі купівлі-продажу товарів, надання послуг, а також виконання різного роду зобов'язань у грошовій формі відбуваються різноманітні розрахунки та платежі. Грошові розрахунки можуть набирати як готівкової, так і безготівкової форми. Готівкова форма розрахунків застосовується за обслуговування населення - виплата заробітної плати, матеріального заохочення, дивідендів, пенсій, грошової допомоги. Отримуючи грошові доходи, населення витрачає їх на купівлю товарів, продуктів харчування, оплачує послуги і здійснює інші платежі. Безготівкові розрахунки - це грошові розрахунки, які здійснюються за допомогою записів на рахунках у банках, коли гроші (кошти) списуються з рахунка платника і переказуються на рахунок отримувача коштів.

Безготівкові розрахунки між суб'єктами підприємницької діяльності здійснюються у національній валюті України через установи банків шляхом перерахування коштів з рахунка платника на рахунок одержувача за допомогою таких форм розрахункових

---

* Науковий керівник – Веретельник Н.І., старший викладач

документів: платіжними дорученнями; платіжними вимогами-дорученнями; чеками; акредитивами; векселями; платіжними вимогами; інкасовими дорученнями (розпорядженнями) та інші.

Чеки застосовуються для здійснення розрахунків у безготівковій формі між юридичними особами, а також фізичними та юридичними особами з метою скорочення розрахунків готівкою за отримані товари, виконані роботи та надані послуги. Негативні сторони використання розрахункових чеків: відносно тривалі терміни документообігу, проходження платежів; вилучення коштів з обігу; складності оформлення; фізособа - не суб'єкт підприємницької діяльності не може продовжити термін дії розрахункового чеку; низький рівень гарантій за платежами і відповідно високий ризик неотримання коштів; неприпустимий обмін чека з чекової книжки на готівкові кошти й отримання зачі з суми чека готівковими коштами юрособами.

Акредитив – це розрахунковий документ, який містить доручення банку платника банку одержувача оплатити товар (послуги) лише при виконанні одержувачем умов, вказаних в акредитиві. Акредитив вигідно використовувати у відносинах з неакуратними платниками. Негативні сторони використання акредитива: у разі депонування покупцем коштів відволікає у себе з обігу кошти для оплати за акредитивом; у разі оплати за акредитивом банком своїми коштами - оплата покупцем відсотків за послуги банку.

Платіжні вимоги та інкасові доручення (розпорядження) застосовуються у випадках, передбачених чинним законодавством та нормативними актами Національного банку України. Суми недоїмки до бюджету за податками, податковим кредитом, штрафи, нараховані державними податковими адміністраціями України, стягуються у безспірному порядку інкасовими дорученнями (розпорядженнями). Платіжна вимога – це документ, який містить вимогу одержувача коштів платнику про сплату певної суми грошей через банк.

Платіжна вимога-доручення – це комбінований розрахунковий документ, який об'єднує платіжну вимогу і платіжне доручення. Частина документу "платіжна вимога" заповнює одержувач, а другу частину – "доручення" – заповнює платник при згоді на оплату. Недоліком розрахунків за допомогою платіжних вимог-доручень є відсутність гарантії платежу. Невчасна оплата рахунків платниками, відмови від акцепту сповільнює рух грошових коштів.

Серед форм безготівкових розрахунків на особливу увагу заслуговують платіжні доручення. Розрахунки платіжним дорученням

одна з найпоширеніших форм безготівкових розрахунків у господарському обороті України. Позитивною рисою розрахунків із застосуванням платіжних доручень є їхній універсальний характер. Доручення широко застосовується в розрахунках за найрізноманітнішими платежами.

Платіжне доручення — це письмовий документ, оформлений за стандартною формою, з дорученням клієнта банку, що його обслуговує, на перерахування зазначеної суми коштів з його рахунка на рахунок одержувача. Технологія розрахунків платіжними дорученнями полягає в тому що банк платника списує зазначену у дорученні суму з рахунка платника і зараховує її на рахунок постачальника.

Платіжні доручення застосовуються в розрахунках:

— за товарними й нетоварними платежами: за фактично відвантажену продукцію (виконані роботи, надані послуги тощо);

— у порядку попередньої оплати, якщо такий порядок розрахунків передбачено законодавством або застережено в договорі;

— для завершення розрахунків за актами звіряння взаємної заборгованості підприємств, які складені не пізніше терміну, встановленого чинним законодавством;

— для перерахування підприємствами сум, що належать фізичним особам (заробітна плата, пенсії тощо), на їхні рахунки, відкриті в банках;

— для сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів або державних цільових фондів;

— в інших випадках відповідно до укладених договорів.

Розрахунки платіжними дорученнями мають ряд позитивних сторін у порівнянні з іншими формами розрахунків, а саме: відносно простий і швидкий документооборот; прискорення руху коштів; можливість використання даної форми розрахунків за нетоварних платежів; сплати податків і зборів; попередньої оплати за товари (роботи, послуги); перерахування коштів безпосередньо на банківський рахунок фізичної особи. Вони забезпечують максимальне наближення строків отримання товарно-матеріальних цінностей і здійснення платежу, прискорюють обертання оборотних коштів; запобігають виникненню кредиторської заборгованості в покупців.

Таким чином, серед розглянутих форм розрахункових документів найбільш розповсюдженою є використання платіжного доручення. Розрахунки платіжними дорученнями — досить проста, зручна, економічна форма, що забезпечує швидке здійснення платежу

та може використовуватись в будь-яких видах розрахункових операцій між різними підприємствами. Ці характеристики дають можливість прискорювати грошовий та товарний обіг на підприємстві, що сприяє його економічному розвитку.

Література.

1. Форми безготівкових розрахунків - Гроші і кредит. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://referat.atlant.ws>
2. Господарське право України. Навч. посібник. В.С.Щербина Порядок та форми розрахунків у господарському обороті. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://apeyuasia.org.ua>
3. Перелік безготівкових форм розрахунків. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.dtki.com.ua>
4. Види безготівкових розрахунків. / Библиотека Гринчука. // [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.grinchuk.lviv.ua

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

***ПОПЕРЕЧНА О. О., КАЛІНЧУК В. О.,* СТУДЕНТИ,
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ КНТЕУ***

Основою сучасної економічної системи є фінансова система, яка забезпечує функціонування економічної системи держави в цілому. Тому, процеси економічної глобалізації, що охопили майже всі сфери діяльності суспільства, потребують адекватного розвитку фінансової системи – однієї з найважливіших складових ринкової економіки.

Глобалізація є якісно самостійною й складною системою явищ і відносин, що базується насамперед на такому потужному підґрунті, як її фінансова складова. Це зумовлено низкою об'єктивних факторів, а саме високою мобільністю капіталів, валюти через національні кордони, наростаючою масштабністю, внаслідок чого формуються глобальна фінансова система та світова фінансова співпраця.

Зважаючи на значення фінансової системи для суспільства, її роль у економічному розвитку держави, сутнісні питання її змісту та функціонування були і залишаються у центрі уваги провідних науковців та економістів практиків. Дослідження питань стосовно розвитку економічної глобалізації та її вплив на сучасну фінансову

---

* Науковий керівник – Лимар О.Ф.